Avalon advies

Tussentijdse evaluatie Strategienota 2021-2025 Waardlanden

Gemeente Vijfheerenlanden

15 januari 2026

Inez van Kronenberg

Waar gaan we het over hebben?

1. Effecten beleid adhv **Afvaldriehoek**
   a. **Milieu**
   b. Tevredenheid **inwoners** (service)
   c. **Financieel**

2 **Ontwijkgedrag** restafval en grofvuil

3 **Conclusies** mbt aandachtspunten Strategienota

Vragen? Na elk onderdeel (5 min.)



Bronnen

1. Waardlanden

- Applicaties: Power BI, AfvalRIS, Uniwin en Tardif
- Begrotingen, jaarrekeningen, Jaarmagazines, activiteiten en projecten

2. Bewonersonderzoek jan ‘25

- Online enquête onder 5.131 inwoners, waarvan 1.802 uit Vijfheerenlanden
- Straatgesprekken met 87 inwoners, waarvan 23 uit Vijfheerenlanden

3. Gesprekken betrokkenen

- *Gemeenten*: contactambtenaren, communicatieadviseurs & wijkteams/serviceteams
- *Waardlanden*: projectorganisatie, beleidsmedewerker, informatiemanager, toezichthouders, milieucoaches, buitendienst, manager milieustraten, financieel adviseur en controller

4. Onderzoeken gemeenten NL

1a MILIEU



Aanbod 2020 t/m 2024 regio

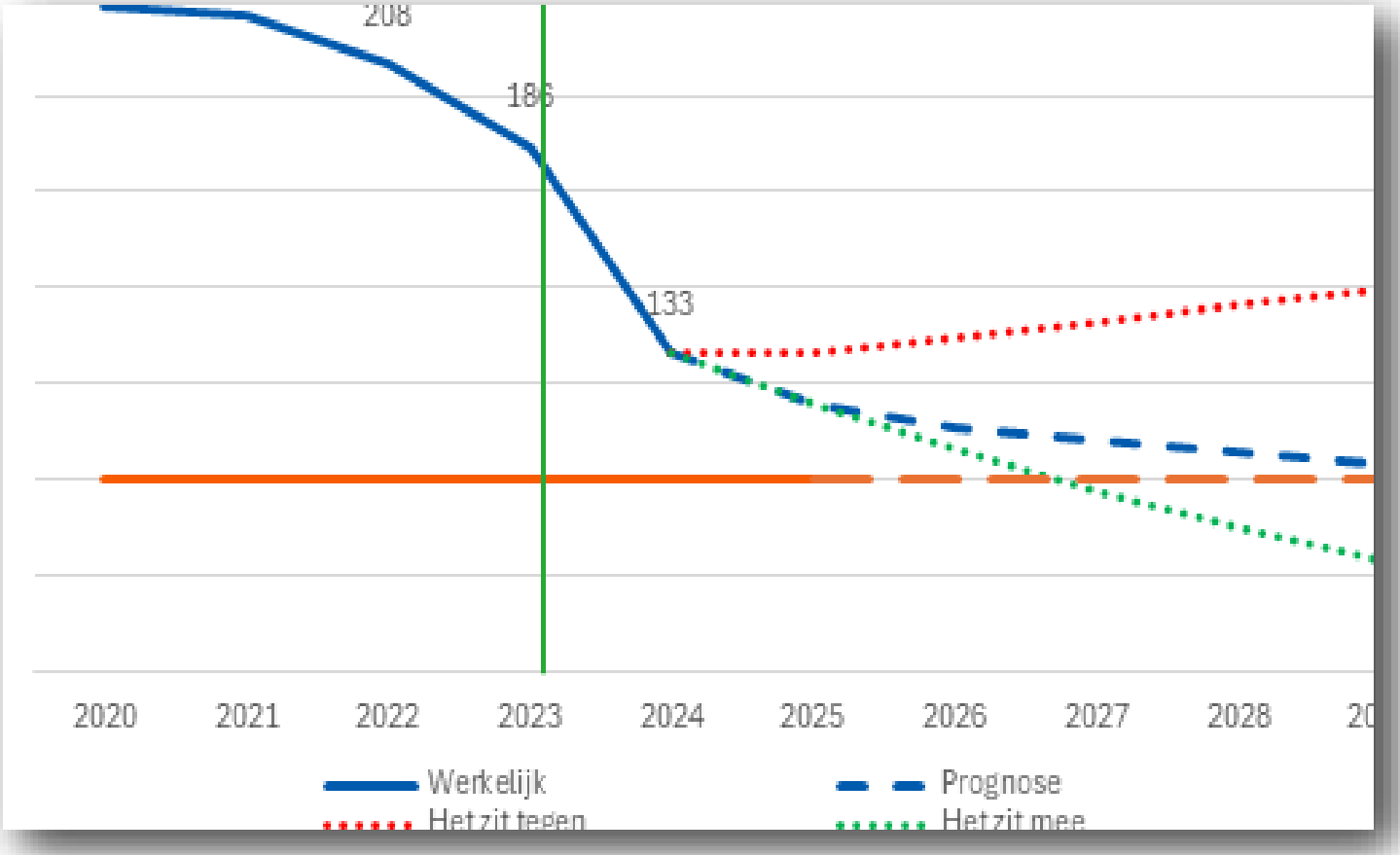
Totaal aanbod afval/grondstoffen

- Daling van 629 naar 450 kg/inw, sterkste afname in 2024 (- 91 kg/inw)

Restafval

- Daling van 223 naar 133 kg/inw
- Eind 2025: ± 120 á 125 kg/inw
- Doel niet gehaald (100 kg/inw)

- Vergelijking andere gemeenten
  - Gemiddelde benchmark NVRD = 133 kg
  - Gemiddelde niet-stedelijke gemeenten met diftar = 93 kg
  - Gemiddelde niet-stedelijke gemeenten zonder diftar = 141 kg



Frequentie aanbod restafval 2024

Gemiddeld aantal keren per adres	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	VHL (geen diftar)
Hoogbouw stortingen ondergronds	70	50	40	**103**
Laagbouw stortingen ondergronds	34	21	20	**77**
Buitengebied ledigingen minicontainers	10	8	9	**13**

Verhouding restafval diftar / niet-diftar

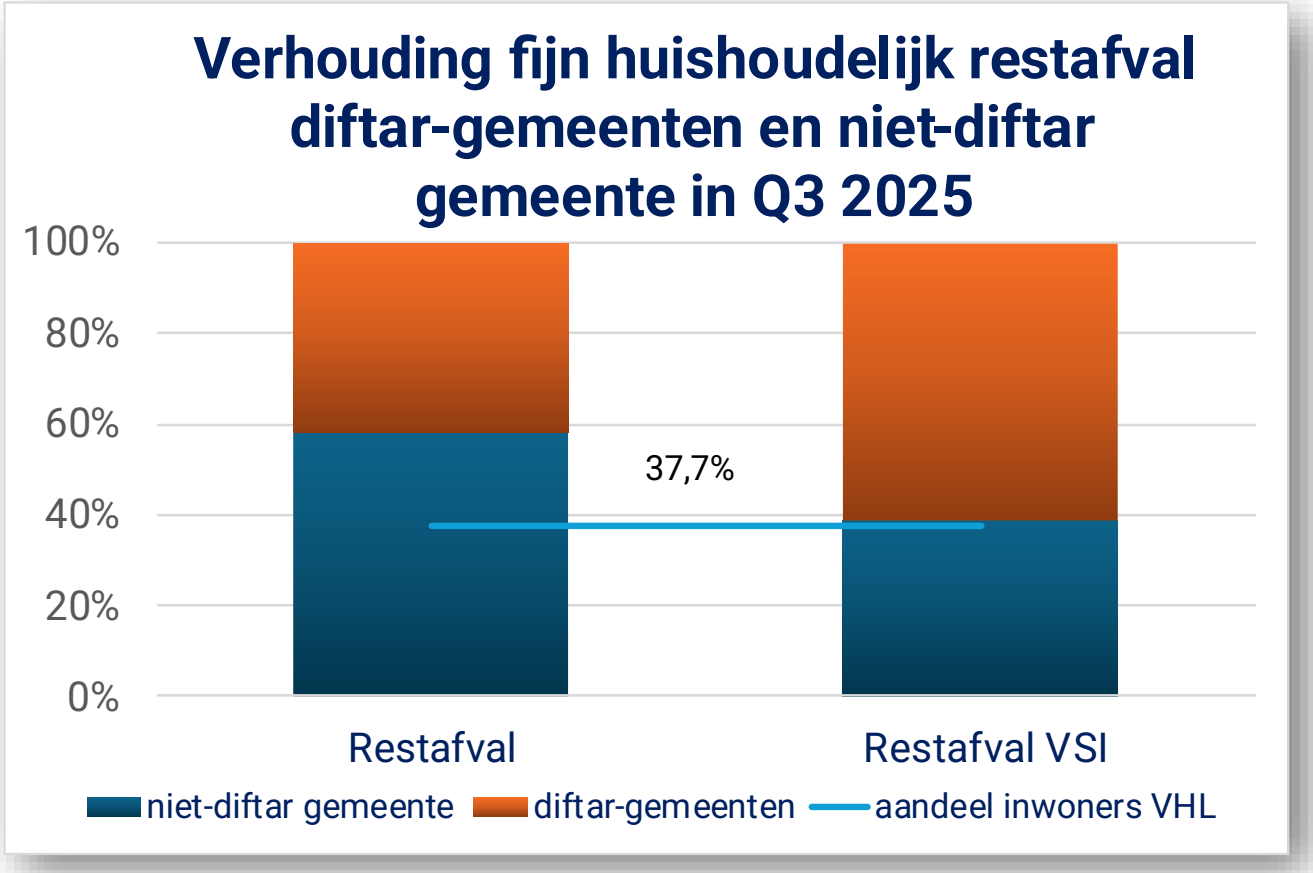
Vijfheerenlanden vergeleken met diftar-gemeenten

- **Aandeel inwoners Vijfheerenlanden:** 37,7% van alle inwoners regio

- **Afvalaanbod Vijfheerenlanden**

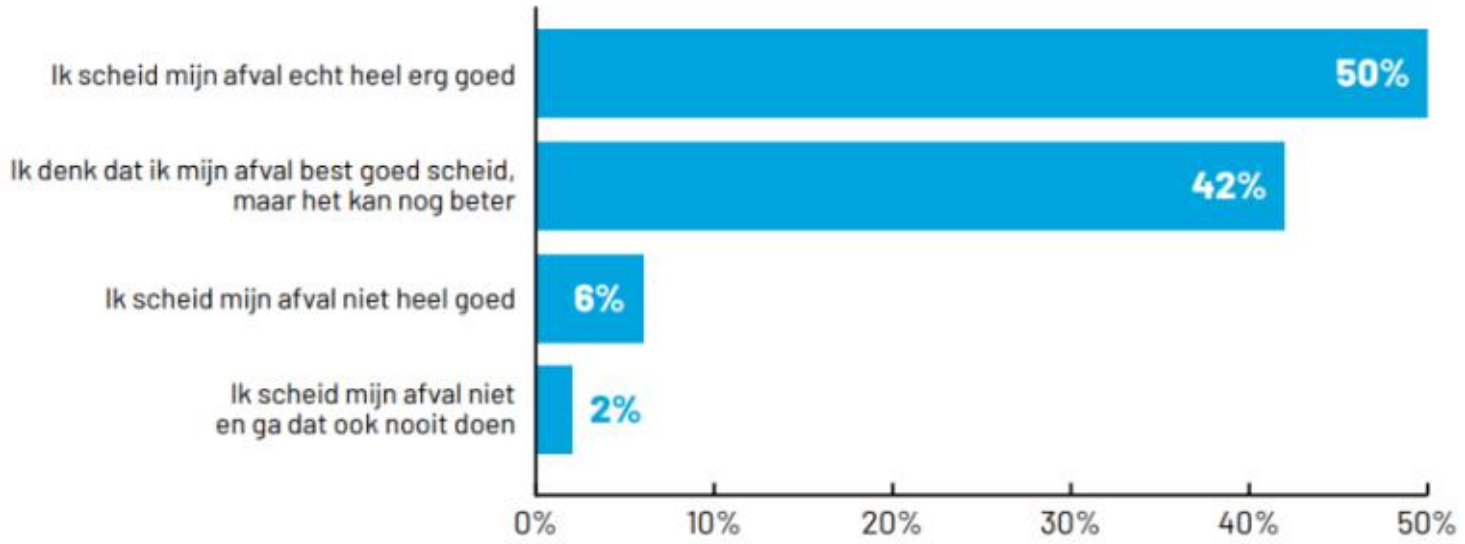
  Data juli-okt 2025
  - Restafval = 58%
  - Restafval VSI (hoogbouw): 39%

  Data jan-mei 2025
  uit ‘Bestuursrapportage 1e half jaar’
  - Restafval: 38%
  - Restafval VSI (hoogbouw): 16%



Afvalscheidingsgedrag

Vraag 1 Wat voor een type afvalscheider bent u?



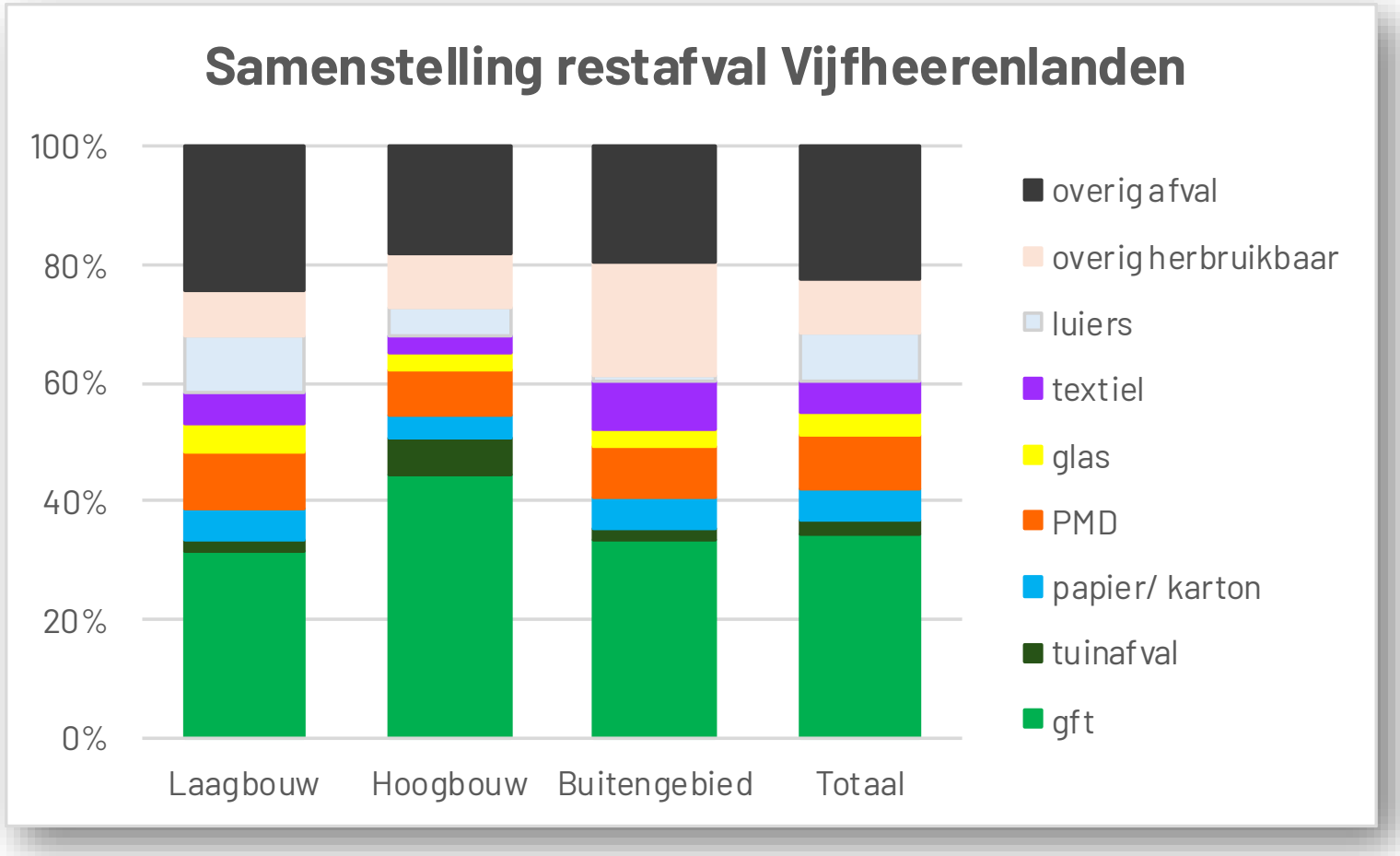
	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheerenlanden
Ik scheid mijn afval echt heel erg goed	51%	51%	54%	47%
Ik denk dat ik mijn afval best goed scheid, maar het kan nog beter	40%	43%	41%	45%
Ik scheid mijn afval niet heel goed	6%	5%	5%	7%
Ik scheid mijn afval niet en ga dat ook nooit doen	3%	1%	1%	2%

Minder restafval, omdat

- afval scheiden nu makkelijker is (51%)
- ik nu beter weet welk afval waar hoort (41%)

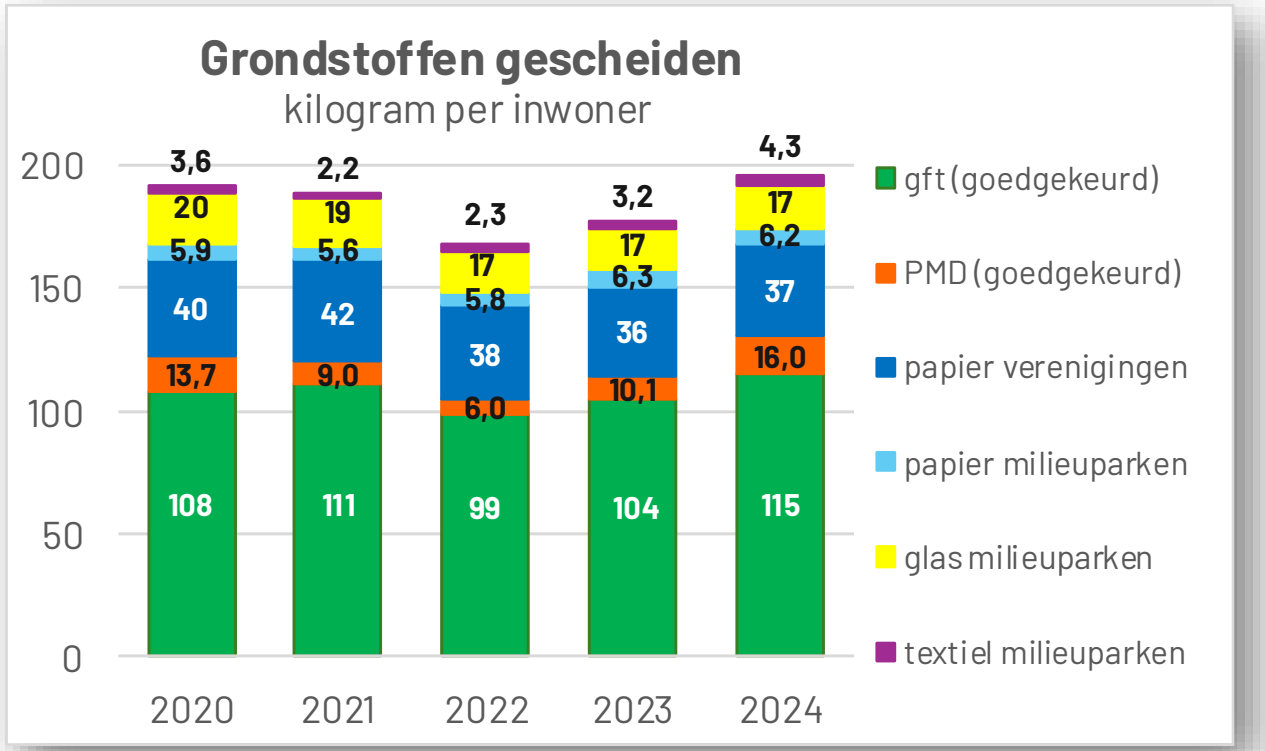
Samenstelling fijn restafval 2024
(vóór nascheiding pmd hoogbouw)

- Vergelijkbaar met drie andere gemeenten
- 23% is ‘echt’ restafval
- Vooral gft en tuinafval (37%) in restafval
- In mindere mate PMD (9%) en luiers (8%) in restafval

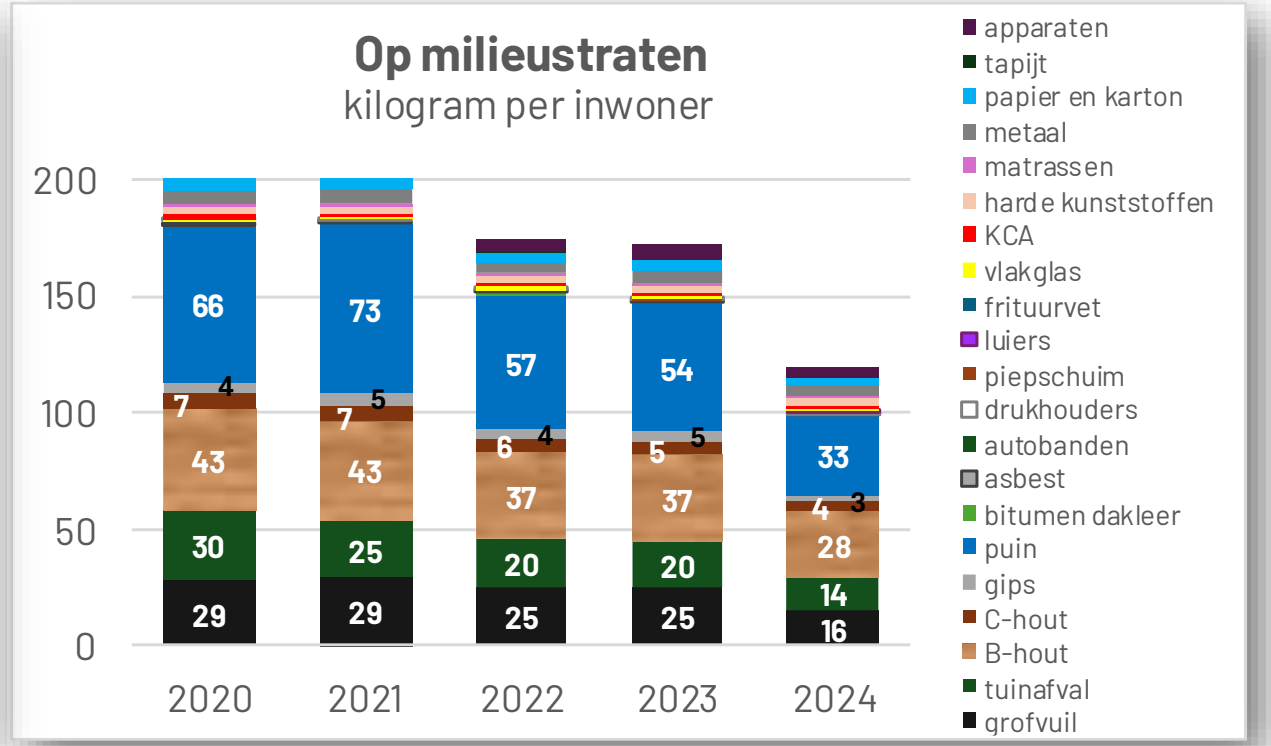


Aanbod grondstoffen regio

aan huis & milieuparkjes



milieustraten



Kwaliteit grondstoffen

Ontwikkelingen Vijfheerenlanden 2024 tov 2020

- **Pmd** — Lagere kwaliteit: vervuiling van 43% naar 44% (NL gemiddeld 30%)
- **Gft** — Hogere kwaliteit: vervuiling van 3,6% naar 0,9% (NL gemiddeld 2,8%)
- **Textiel** — Lagere kwaliteit: vervuiling van 6,9% naar 8,9%

1b FINANCIEEL



Strategienota: uitgaven t.o.v. begroting

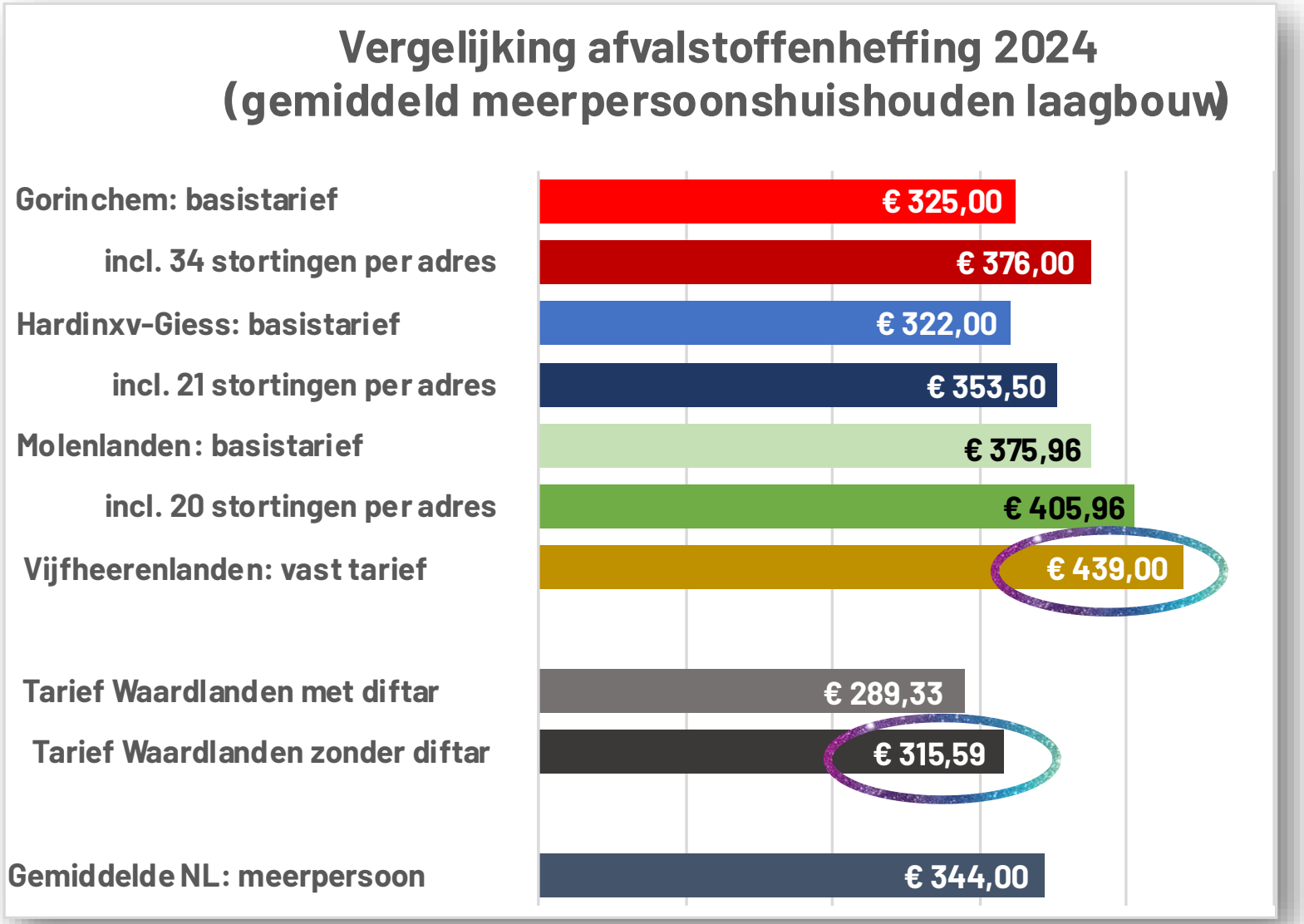
- **Uitgaven binnen begroting**
  voor investeringen, implementatie en structurele kosten

- **Resterend budget nodig voor afronden acties** van Strategienota

‘Minder meer kosten’ regio

Kosten verwerking afval/grondstoffen	Kosten 2024	Kosten 2024 bij ongewijzigd beleid (tarief 2024 x hoeveelheid afval/grondstoffen 2020)	Besparing Waardlanden-gemeenten door nieuw beleid
Milieustraten	€ 935.000	€ 1.425.000	**- € 490.000**
Milieuparkjes	- € 175.000	- € 180.000	**€ 5.000**
Aan huis opgehaald	€ 3.515.000	€ 5.325.000	**- € 1.810.000**
Verschil	**€ 4.275.000**	**€ 6.570.000**	**- € 2.295.000**

Afvalstoffenheffing



Afvalstoffenheffing
= tarief Waardlanden
+ kosten gemeenten
bv. voor voorlichting, opruimen bijplaatsingen, personeelskosten, kwijtschelding en btw

1cmening inwoners



Tevredenheid inwoners

Afvalinzameling	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheeren-landen
Enquête 2020	7,7	7,6	7,6	**7,6**
Enquête 2025	6,4	6,4	6,6	**7,0**
Straatgesprekken 2025	7,3			

Veranderingen	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheeren-landen
Enquête 2025	5,6	5,7	5,9	**6,3**

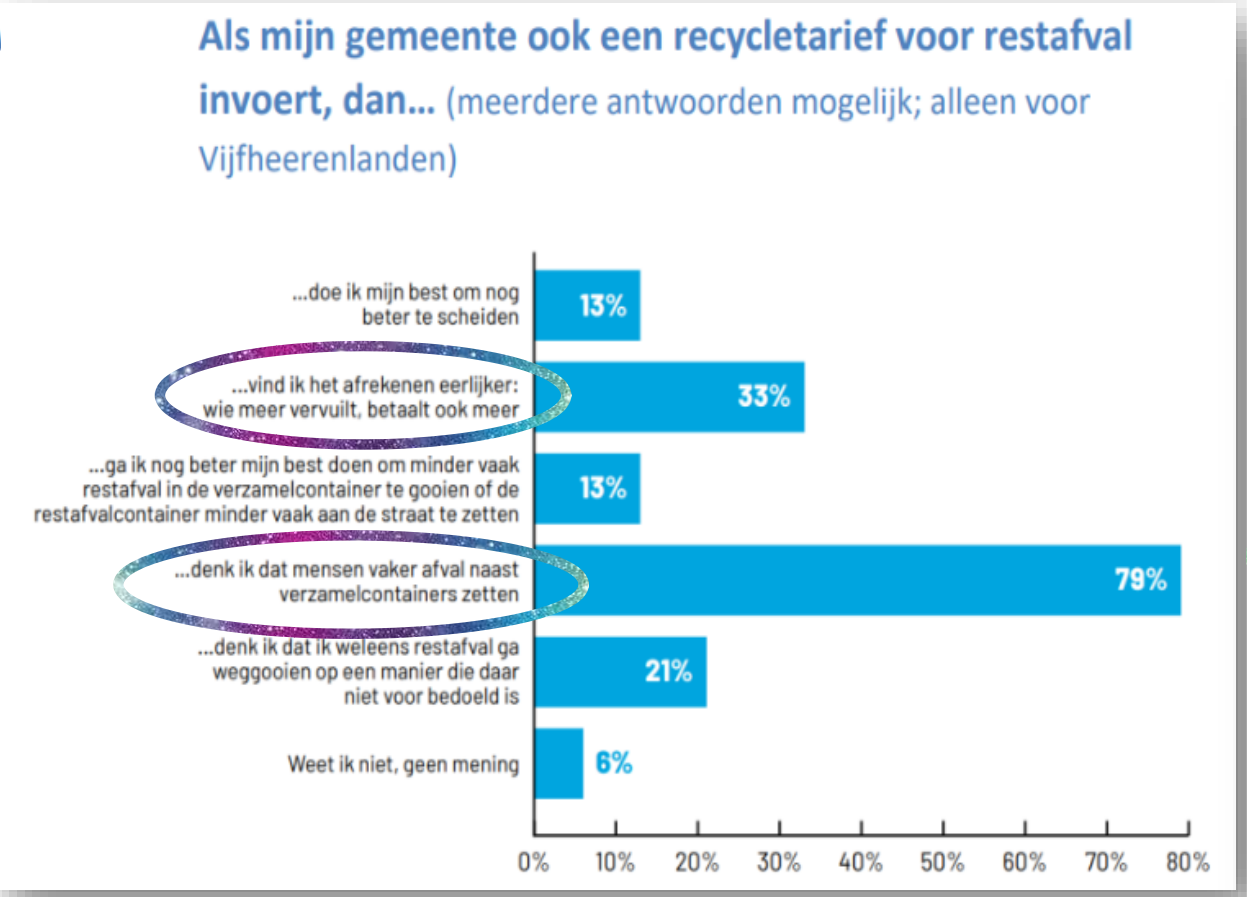
Inwoners Vijfheerenlanden: 65% even tevreden of meer tevreden en 27% minder tevreden dan vóór veranderingen

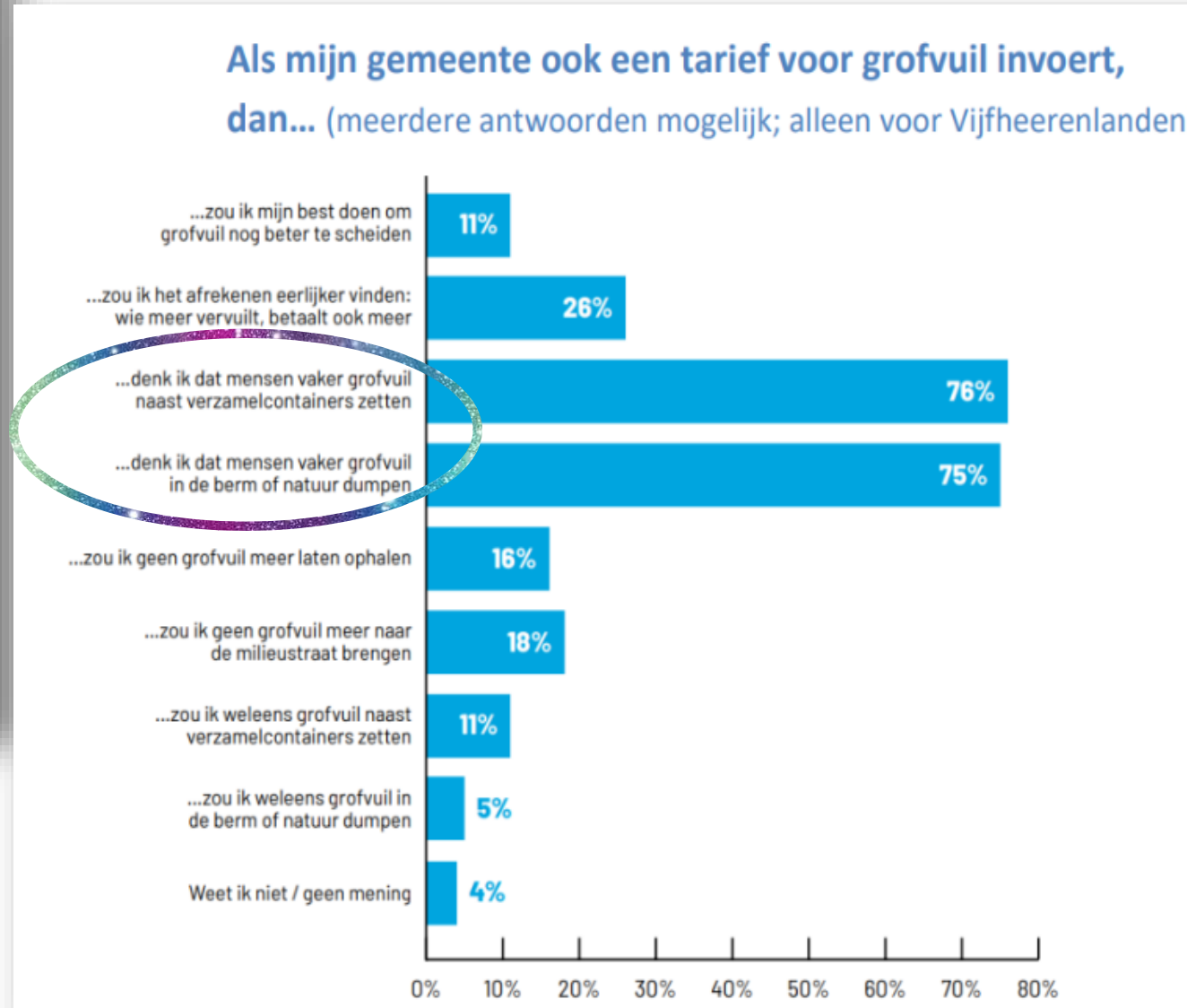
Tevredenheid inwoners Vijfheerenlanden

- **Tevredenheid overheerst** over meeste veranderingen
  - PMD-container in buitengebied Vianen (73%)
  - nascheiding PMD (65%)
  - restafvalcontainers met pas (64%)
  - gft-verzamelcontainers met pas (57%)
  - ondergronds glas- en papiercontainers Vianen (52%)

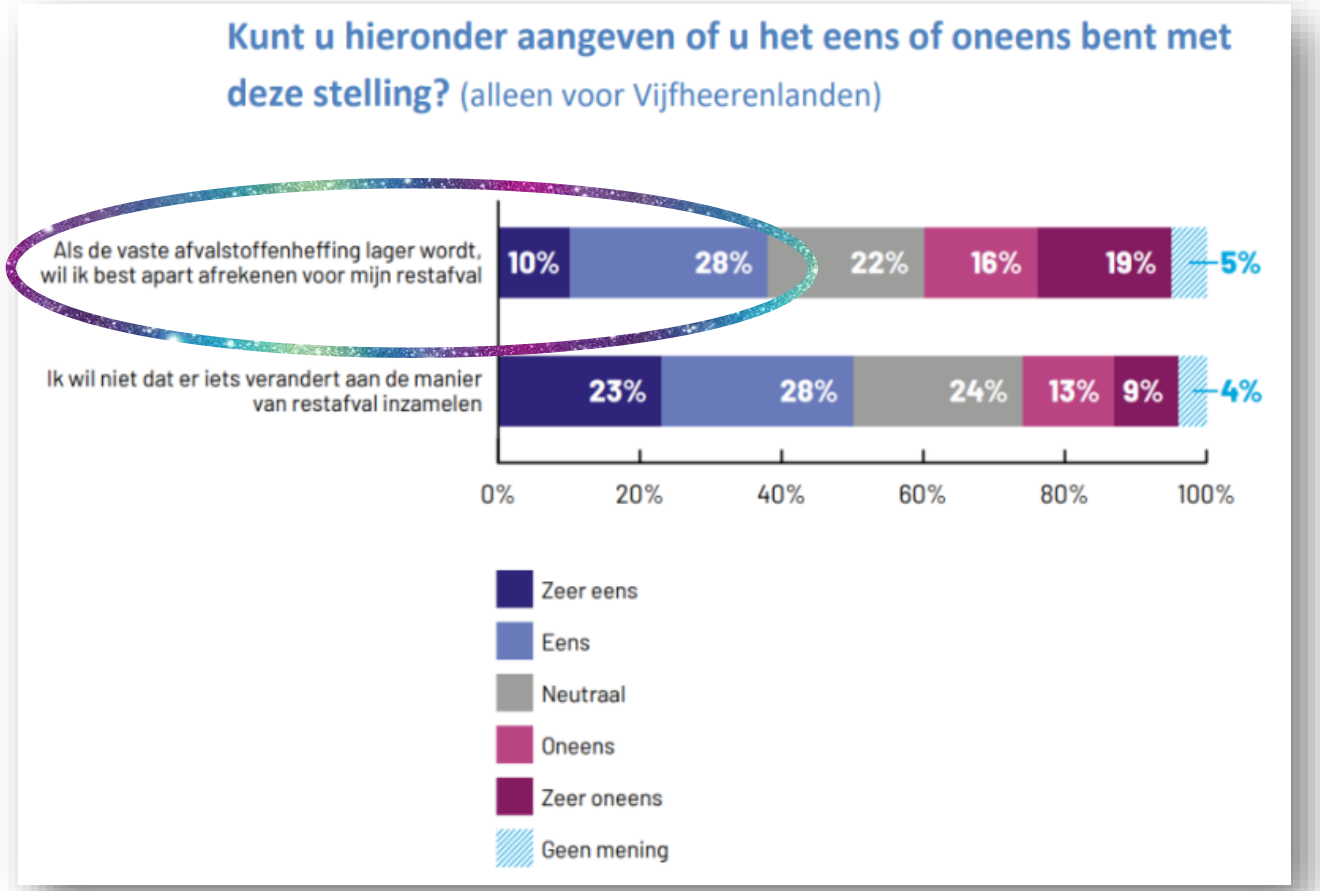
- **Ontevredenheid** over
  - ondergrondse containers restafval Vianen in bebouwde kom (50%)
  - bijplaatsing (52%)
  - langer bewaren restafval (50%)

Mening over recycletarief





Mening over recycletarief



Gesprekken op straat in Vianen

- **1/3 positief** tegenover tarief (zodra uitgelegd is hoe ‘t werkt)
- **1/2 negatief** tegenover tarief

Redenen van negativiteit variëren van vrees voor zwerfafval en onduidelijkheid over hoe het werkt tot ‘*Ik heb elke week maar een boterhamzakje met restafval en dat wil ik niet zo lang bewaren tot de afvalzak helemaal vol zit*’.

Tevredenheid inwoners Vijfheerenlanden

Straatgesprekken

- Weekmarkt Voorstraat Vianen
- Woensdag 22 januari 2025
- 23 inwoners uit Vijfheerenlanden gesproken

Bevindingen

- ‘Gaat over het algemeen goed’
- ‘Chauffeurs halen alles netjes op’
- Niet iedereen blij met ondergrondse containers restafval Vianen
- 4 van de 23 voorbijgangers hadden liever eigen container gehouden

Vragen over resultaten Afvaldriehoek?



2 ONTWIJKGEDRAG

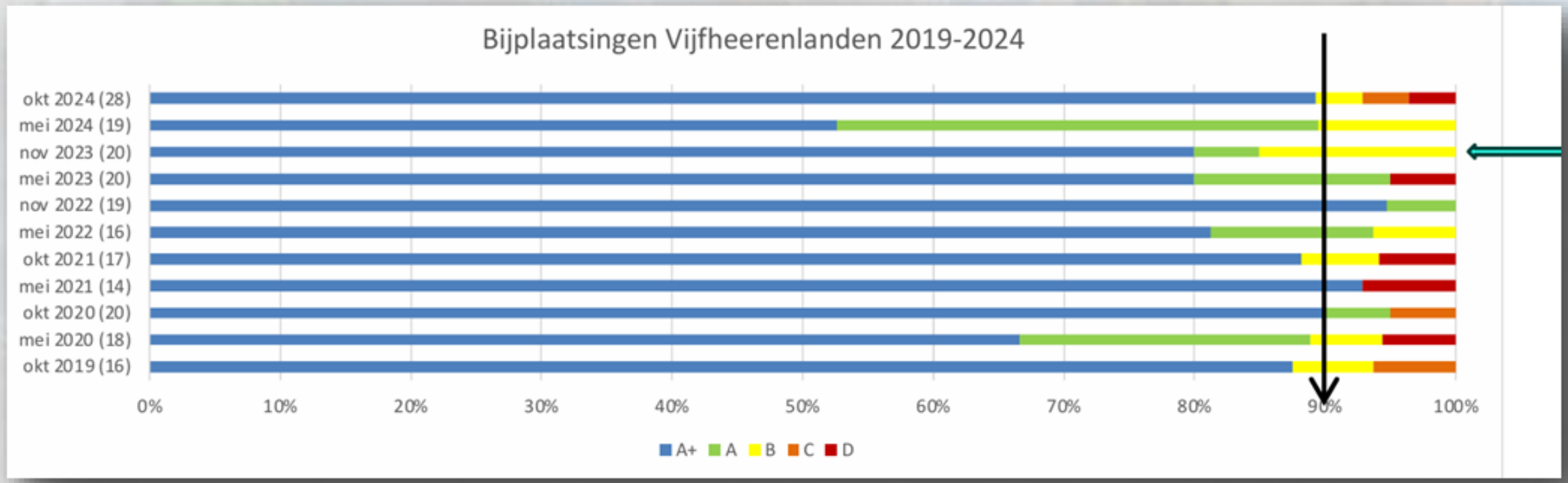


Ontwijkroutes restafval Vijfheerenlanden

Afvaltoerisme	**Ja, vanuit drie diftar-gemeenten.** Ondergrondse containers bij gemeentegrens iets voller. +2% bezoekers milieustraat Vianen, maar totale bezoekers -25%. Mogelijk door uitlenen passen?
Bijplaatsing	**Ja.** (Lichte) toename sinds afsluiting containers, vooral op hotspots in Leerdam en Vianen. Meer meldingen van inwoners in 2024 dan in 2023.
Afvaldump	**Nee.** Hoeveelheid en opruimtijd niet veranderd.
Zwerfafval	**Nee.** Weinig ontwikkelingen.
Openbare prullenbakken	**Nee.** Geen ontwikkelingen.

Bijplaatsing: metingen

In elke meetronde heeft 90% van de meetpunten minimaal niveau A of B



Vragen over ontwijkgedrag?



3 CONCLUSIE



Aandachtspunten Strategienota – (deels) opgelost

√ Opgelost

- Inwoners betalen niet meer ten onterechte voor bedrijfsafval en restafval buurgemeenten (afvaltoerisme) door milieupas
- Kringloopgoederen gaan op milieustraat in aparte container
- Kringloopplein Nieuw-Lekkerland dichterbij voor inwoners westkant

± Deels opgelost

- Doel restafval nog niet bereikt en nog steeds veel grondstoffen in restafval (vooral gft en luiers)
- Opening Kringloopplein Nieuw-Lekkerland & Ecopark Groot-Ammers; lopende studies naar verbetering voorzieningen overige milieustraten

Aandachtspunten – nog niet opgelost

X Nog niet opgelost

- Nog steeds veel vervuiling in grondstoffen, met name textiel en pmd
- Nog steeds ergeren veel inwoners zich aan bijplaatsing
- In 2025 aandacht voor voorlichting preventie & hergebruik

Horizon 3


Horizon 3
Horizon 2
demontage hal
VHL milieu straten
monitor: huis aan huis stromen
bijplaatsingen (stap 4-7)
rijden op vulgraad
Verkleinen inworp trommels
adresstickers op mini container
meer luier inzamel punten
Circ. Netwerk app
Mobiele milieu straat
monitor: (power Bi
Textiel containers/ interventies
kosten in verordening
educatie anders taligen
Tijdsloten milieu straten
monitor: stromen HVC
Verhoging recycletarief
Gorinchem milieu straat
Sorteer analyses
pasjes (2x)
gft scheiding/ interventie
Wasbare luiers
monitor: diftar- niet diftar
Comm. arieven
VHL ont- vlechten
Gerichte nterventie pmd
feedback scheidings gedrag
bij plaatsingen (stap 1-4)
Auto matiseren hand having
lekker door ntwikkelen

Vragen?



Einde



Avalon
advies